

PostDoc
Latvia

Ekonomiskā attīstība un Ilgtspēja

Jānis Brizga, Latvijas Universitāte

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

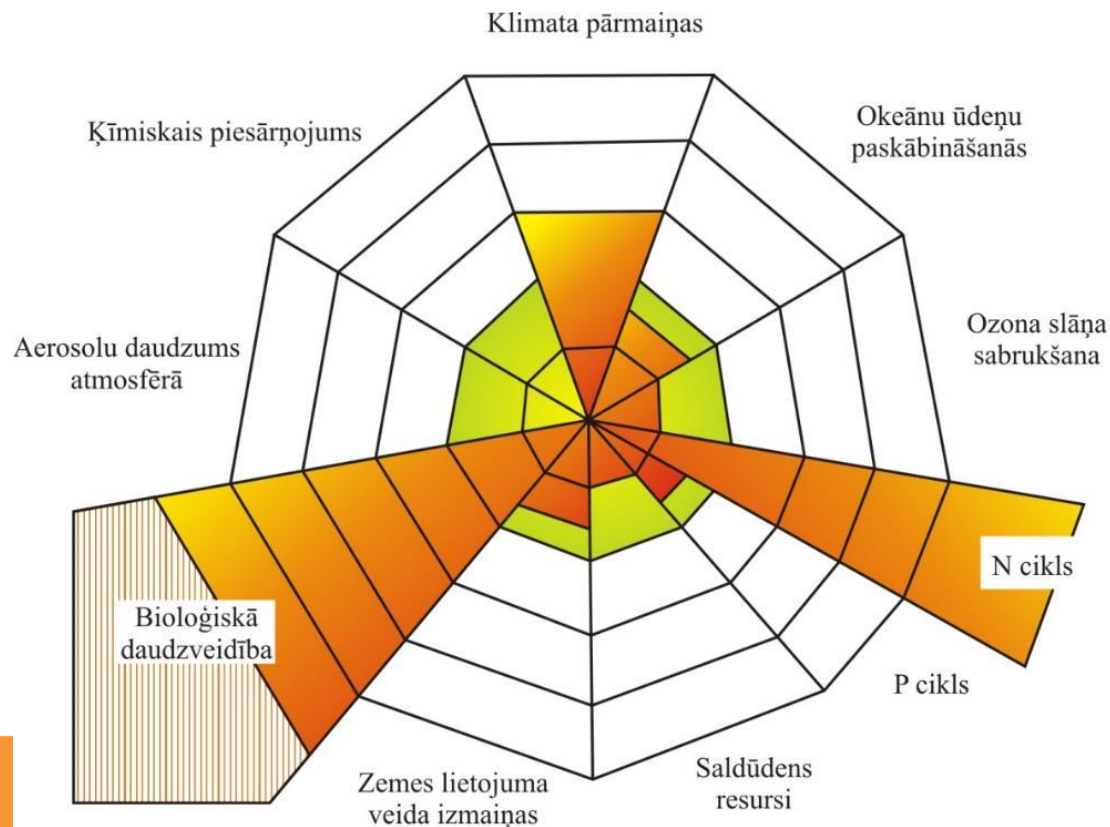
EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Reģionālās
attīstības fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

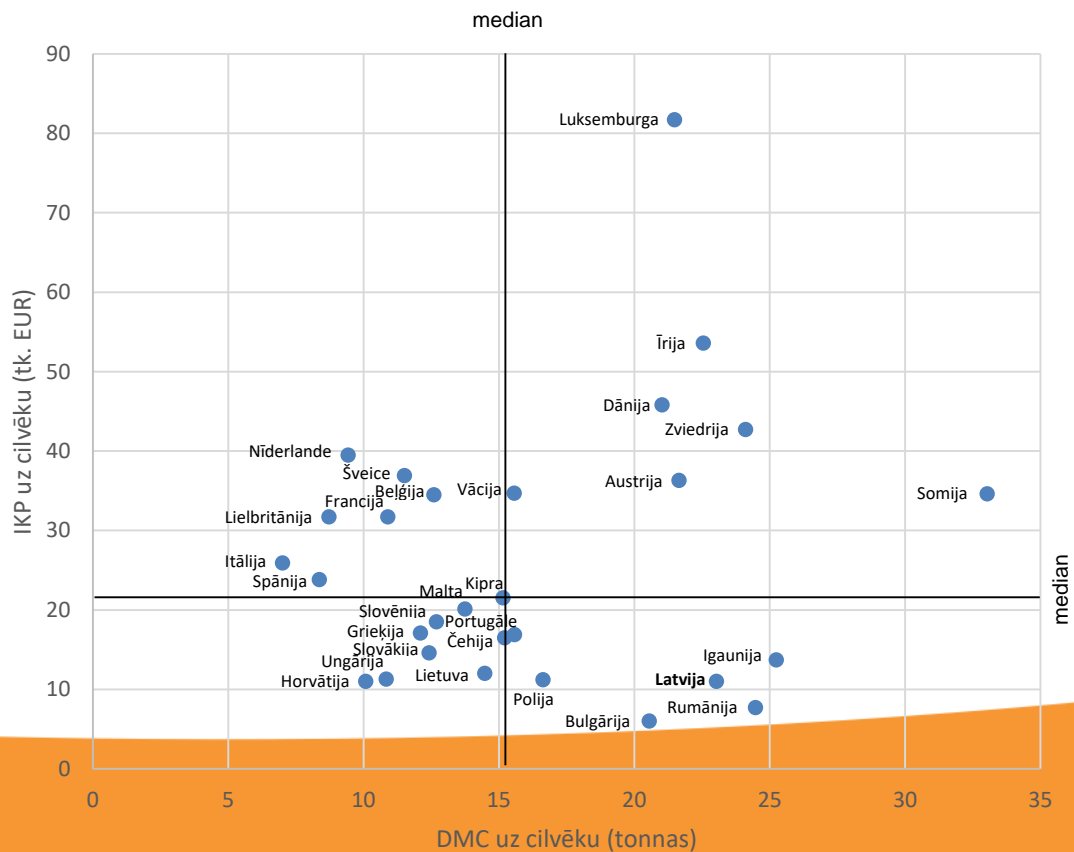
Globālā resursu ieguve no 1900. līdz 2015. gadam ir pieaugusi 12 reizes (iedz.sk. 4,7x).
Nākamajos 35 gados gaidāma resursu patēriņa divkāršošanās.

Ietekmes uz planētu

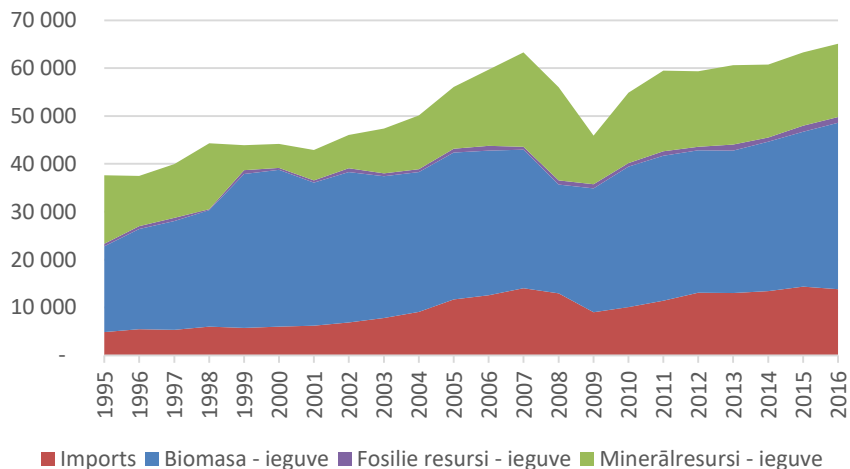
Resursu patēriņa un IKP attiecības ES, 2016

Resursu plūsma Latvijā (1000 tonnas)

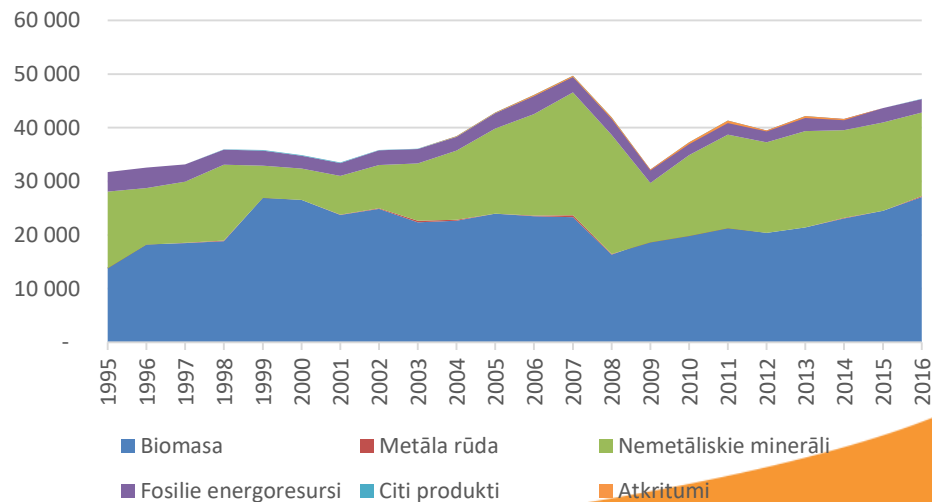
Ieejošā plūsma

DME + Imports = DMI

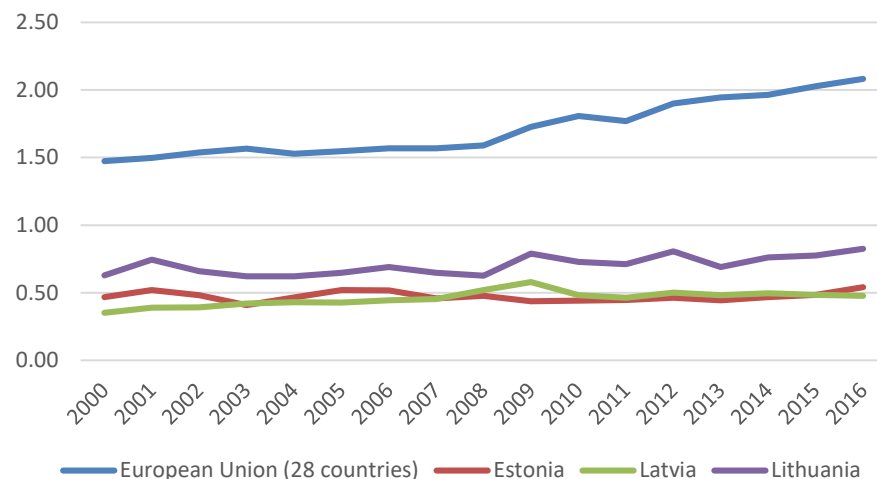
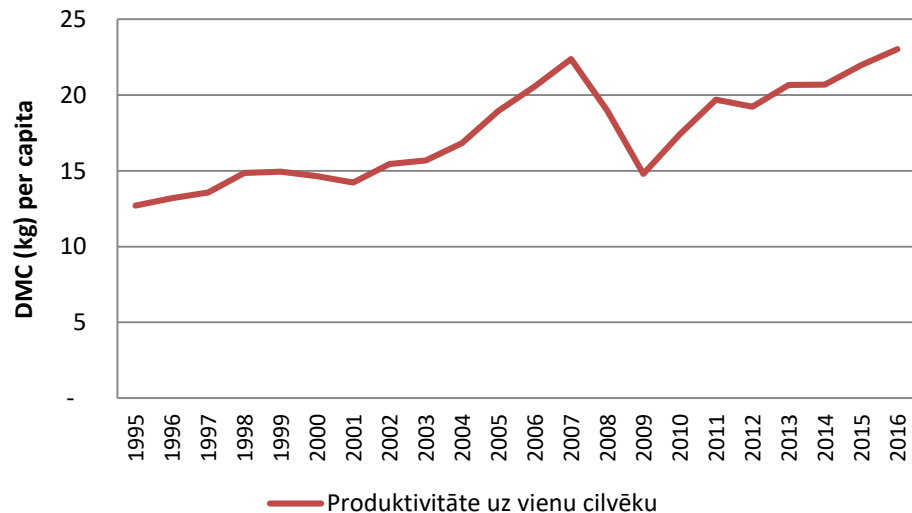

Patēriņš

DMC = DMI - Eksports

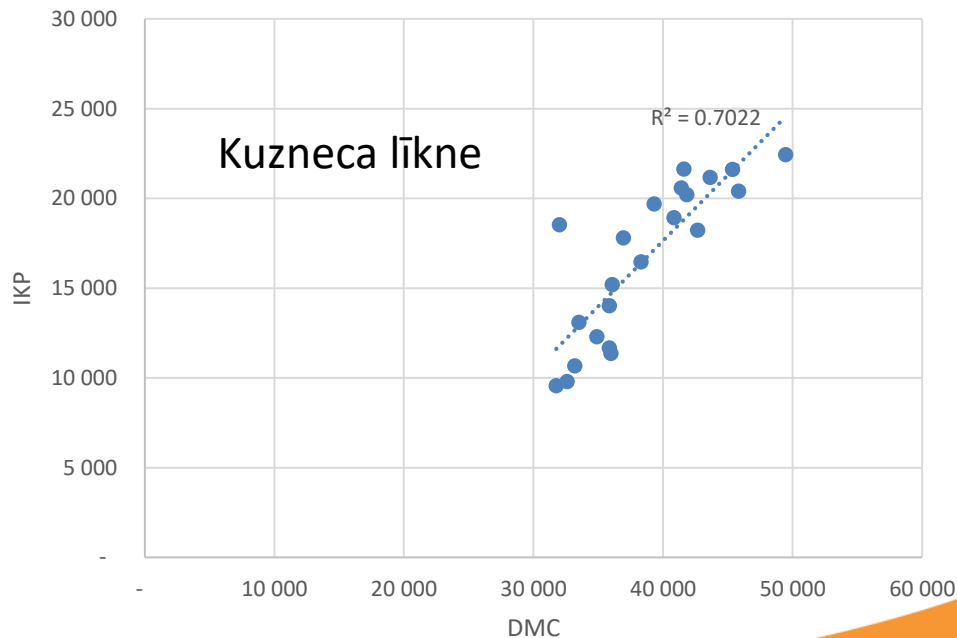
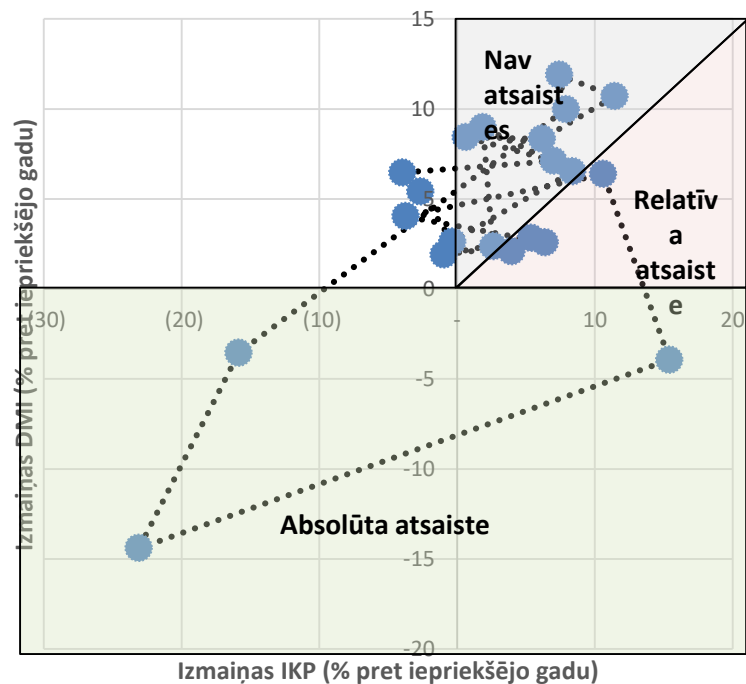

Resursu patēriņš un produktivitāte Latvijā

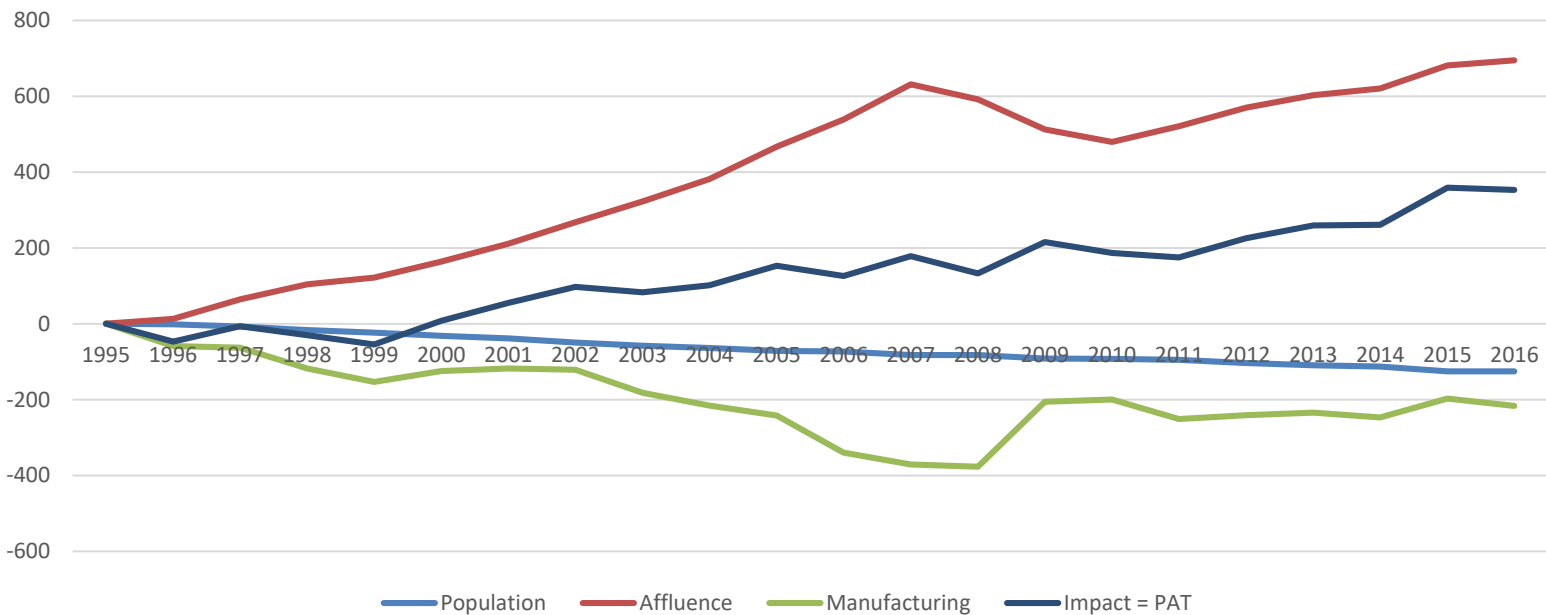

Latvijas ekonomika ir lielā mērā atkarīga no resursiem (koksne, būvmateriāli, fosilie resursi)
Latvijas ekonomikai ir zema resursu produktivitāte - EUR 0.48 / kg (ES - EUR 2 / kg) un tā ļoti lēni uzlabojas.
Latvijā ir arī salīdzinoši liels resursu patēriņš (23 t) uz vienu iedzīvotāju.

IKP un resursu plūsmas atsaiste

Indeksa dekompozīcijas analīze

Ilgtspējīgas resursu apsaimniekošanas mērķi:

- **Fosilo resursu** patēriņš līdz 2050. gadam jāpārtrauc;
- **Minerālresurs** ieguve jāierobežo;
- **Bioresursu** ieguve nedrīkst samazināt **ekosistēmu pakalpojumu apjomu**;
- Kāpināt resursu **atkārtotu izmantošanu un otrreizēju pārstrādi**, ideālā gadījumā bez degradācijas un kvalitātes zudumiem;
- Atkritumiem jābūt **bioloģiski noārdāmiem** / kompostējamiem vai pārstrādājamiem;
- Ja tie nav bioloģiski noārdāmi, tiem jābūt **inertiem** un tie nedrīkst būt toksiski.

Atsaistes nodrošināšanai ir nepieciešams:

- Patēriņa samazināšana (atkritumu un resursu plūsmas samazināšana)
- Labāka infrastruktūra
- Ilgmūžīgāki un efektīvāki produkti
- Pāreja no produktiem uz pakalpojumiem
- Aprites ekonomika (atkārtota izmantošana, pārstrāde)

Attīstības stratēģijas

1. Bioekonomika stratēģija – palīdz aizstāt fosilo - neatjaunojamo ekonomiku ar bioloģisko – atjaunojamo.
2. Aprites ekonomika – palīdz nodrošināt efektīvu resursu izmantošanu
3. Mazoglekļa ekonomika – palīdz samazināt klimata pārmaiņas

Daži jautājumi:

- Kas palīdz samazināt kopējo resursu (t.sk. energoresursu un atjaunojamo resursu) patēriņu un kā nodrošināt absolūto atsaisti?
- Kā uzturēt bioloģisko daudzveidību un ekosistēmu pakalpojumu kvalitāti?
- Kāds ir jaunās ekonomikas sociāl-ekonomiskais ieguvums (darbavietas, ienākumi u.tml)?